

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 10. Vtrum circa prædicata etiam transcendentia intellectus noster
objectiue præscindat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

in actu plures formalitates sunt intrinsecæ eius. At subiectum, & terminus semiextrinsecæ tan-
duntur attingere actum sibi semiextrinsecæ coexi-
stentem: proindeque plures attingentiæ in subiecto,
& termino nõ sũt in ipsis plures formalitates intrin-
secæ, sed plures denominationes semiextrinsecæ. In
quibus conceptis etiam per modum actus in infinitum
lynceogorematicè potest intellectus noster
procedere, & connaturaliter solet, ut sæpe alias no-
tamus in præsentis opere. Dum enim concipimus
animam, e.g. corpori vniri, actum vnionis concipi-
mus, & dum concipimus animam attingere talem
vnionem, alium actum interpositum attingentiæ
concipimus, rursusque si concipiamus animam tali
atingentiæ subiici, alium actum subiectionis
concipimus, & comparatione huius alium, & sic
sine fine, manente semper conceptu animæ tan-
quam subiecto in se indiuiso omnium istorum
actuum.

384 Dixi autem in conspectu in subiectis, & terminis
præcisè ut talibus, quia si aggregatum ex pluribus
formalitatibus aliunde inter se præcisus, siue distin-
ctis obiectiue aliorum actuum superuenientium
fiat subiectum, aut terminus, ut fieri potest; tunc in
tali subiecto, aut termino plures erunt formalitatum
præcisiones factæ; tamen non quia subiectum est,
aut terminus talium superuenientium actuum,
sed aliâ de causâ anteriore, ut satis ex se est no-
tum.

385 Dixi etiam in subiectis, & terminis ut talibus rã-
dõ fieri formalitatum præcisiones, iuxta nostrum
connaturalem intelligendi modum, quia in aliquo,
aut aliquibus casibus extraordinariis bene possunt
fieri, ut si fingamus subiectum, aut terminum phy-
sicè indiuisibilem ex pluribus partibus quasi inter-
grans, & homogeneis metaphysicè, seu per rationem
nostram esse compositum: tales enim partes
formalitates erunt talis subiecti, aut termini, quarum
nulla respectu aliarum actus sit. Ex quibus omni-
bus iam palam est, quo pacto circa omnem rem,
omnemve conceptum excogitabilem præcisiones
obiectiue formalitatum fiant, aut fieri possint, aut
fecus.

Conspectarium 8.

386 Quoties in eadem re plures formalitates ex parte
obiecti præcisas, distinctasque concipimus, totidem
etiam ex parte intellectus distinctas cognitiones
habemus.

Constat ex doctrinâ statutâ supra disp. 2. quæst. 3.
conspect. 2. ubi probauimus non posse à nobis pro
statu præsentis concipi plura ut plura, nisi per plu-
res cognitiones. Recognoscantur dicta ibi.

387 Vnde rursus infertur, quod sunt partes extensio-
nis phantasmatis sensibilis, atque corporei, in quo
nobis repræsentatur vnaquæque formalitas, totidem
partes etiam extensionis habere intellectiõnem;
quâ talem formalitatem concipimus. De quo item
loco citato plura sunt dicta. Videantur.

388 Illud ad extremum quæstionis est adnotandum.
Quoties formalitates diuinæ virtualiter inter se di-
stinguuntur, iuxta doctrinam stabilitam q. 6. eo
quod illis prædicata ex se contradictoria conue-
niunt, subrogationem phantasmatum pro eis à no-
bis concipiendis diuerso modo fieri, ac sit pro aliis
formalitatibus, ubi distinctio eiusmodi non interce-
dit; phantasma enim, sub quo apprehendimus Pa-
ternitatem e.g. non subrogatur pro totâ entitate
Patris, sed pro solâ Paternitate, ut virtualiter ab es-

Pharus Scient. Tom. I.

sentia distincta; cum tamen phantasma animalis
identificati cum homine pro totâ entitate hominis
subrogetur, iuxta dicta a n. 356. & in cæteris pari-
ter. Etenim cum Paternitas, & essentia apprehen-
dantur à nobis in ordine ad attribuendum illis diui-
sim per iudicium nostrum comparatiuum ea prædi-
cata contradictoria, quæ illis diuim etiam re verâ
conueniunt, non possunt non perinde distingui vir-
tualiter in ordine ad nostram apprehensionem; ac
distinguuntur in ordine ad prædicata ipsa. Alioquin
quemadmodum de animali posito pro subiecto pos-
sumus prædicare saltem identicè, quidquid realiter
conuenit rationali; eo quod phantasma animalis pro
totâ hominis entitate substitutum est; Sic etiam de
Paternitate posita pro subiecto possumus saltem
identicè prædicare, quidquid realiter conuenit es-
sentia ob eandem rationem. Quod tamen falsum est
& absurdum. Itaque formalitates diuinæ virtualiter
inter se distinctæ, etsi eodem modo, ac reliquæ à
nostro intellectu præscindantur, quod attinet ad
præcisionem ipsam; quod attinet tamen ad funda-
mentum præcisionis ab aliis differunt, quatenus in
ordine ad illud perinde se habent, ac si essent entita-
tes distinctæ verè, & formaliter à parte rei. Quomo-
do autem per visionem sui intuitiuam non præscin-
dantur, & consequenter relatè ad illam distinctione
virtuali non egeant, quæ egent in ordine ad alia mu-
nia q. 1. explicabitur. Vbi ad rem plura.

QVÆSTIO X.

Vtrum circa prædicata etiam transcendentiâ
intellectus noster tum in diuinis, tum
in creatis obiectiue præscindat?

389 SUpponit hæc quæstio id, quod suam habet con-
trouersiam à nobis infra dirimendam disp. 17.
dari scilicet aliqua prædicata tam in Deo, quam in
creaturis ita transcendentiâ omnes formalitates rei,
cui conueniunt, ut de singulis non solum in sensu
identico; sed etiam in sensu formali cum veritate
prædicentur. Cuiusmodi sunt in Deo esse æternum,
immemum, incorruptibilem, & similia. In creatu-
ris, & in Deo etiam esse ens, verum, bonum, & alia
id genus. De quibus supposito modo, quod sint
transcendentiâ non solum quoad nomina; sed quoad
conceptus obiectiuos per nomina significatos, ut
communis opinio fert; querimus an præscindantur
obiectiue ab illis formalitatibus, quas dicuntur trans-
cendere? Procedit autem quæstio ex suppositio-
ne, quod circa alia prædicata non transcendentiâ,
præcisiones obiectiue sint admitteudæ ob pecu-
liarem difficultatem; quam circa transcendentiâ
habere videntur. Neque verò nunc nobis dispu-
tandum est, an possit dari singulorum transcenden-
tium vna ratio abstracta ab omnibus inferioribus,
& illis communis. De quo agemus infra dista
disp. 17. Sed an in qualibet re singulari concep-
tus transcendens à conceptu, quem transcendere
dicitur, obiectiue sit præscindibilis, sicut concep-
tus non transcendens ab altero non transcendente
præscindibilis est.

Negabunt haud dubiè, quotquot negant vnâ
rationem communem transcendentium prædicatorum
ad inferioribus abstrahi posse, ut sunt Caiet. Vasq.
& alij q. citatâ referendi. Ex reliquis verò Petr. Hurt.

li 3 disp.

*disput. 9. Logica sect. 4. subsect. 3. disput. 2. Metaph. sect. 3. præsertim à num. 39. Arriag. disp. 11. Logica quæst. 1. Oued. controu. 1. Metaph. punct. 5. & alij Recentiores docent admittis præcisionibus obiectiuis dicendum esse prædicata transcendentia inadæquata solum, seu potius non mutuâ præcisione præscindi posse à formalitatibus, quas transcendunt, non verò mutua, & adæquata, quali præscindi dicuntur alia, quæ non sunt transcendentia. Itaque dicunt formalitatem entis e. g. à formalitate rationalis in homine bene posse præscindi; formalitatem verò rationalis à formalitate entis non item. Similiterque in Deo formalitas boni, æterni, immensi, & alia huiusmodi à formalitate intellectus præscindi poterit: hæc verò ab illis minimè. Est autem in præsentī sermo duntaxat de prædicatis transcendentibus metaphysicè, quâ ratione *ens, verum, bonum*, & alia huiusmodi omnes formalitates rerum dicuntur transcendere. De aliis namque generibus transcendentium prædicatorum, si quæ dantur, præsens controuersia non est. Vide dicenda *infra* *disp. 17. q. 20.**

Propositio 1.

³⁷¹ De facto prædicata metaphysicè transcendentia tum in Deo, tum in creaturis eodem modo seruata proportionem, atque non transcendentia, mutuaque præcisione præscinduntur ab intellectu nostro.

Itaque sicut in homine animal mutuò præscinditur à rationali; sic ratio entis ab eodem rationali mutuò præscindi potest. Et sicut concretum animal, quod est potens sentire, ex duabus formalitatibus mutuò inter se præcisus coalescit, nempe ex potentia ad sentiendum, & ex subiecto talis potentia, iuxta dicta *n. 374.* ita concretum *ens* sumptum, prout modo sumitur, pro potente existere, ex duabus formalitatibus mutuò etiam inter se præcisus coalescit, nempe ex potentia ad existendum, & ex subiecto talis potentia. Eo differt concretum *ens* à concreto animal, quòd hoc vnicum est in homine coalescens ex subiecto communi aliis concretis, & potentia sentiendi, & ideo transcendens non est. Illud verò pro multitudine formalitatum hominis multiplicatur, & ideo est transcendens; quia nulla est formalitas in homine, quæ etiam ut præcisa à reliquis non sit formaliter potens existere per potentiam, non quidem in se imbitam; sed sibi adiacentem; quæque subinde non sit subiectum, ex quo, & ex tali potentia resultet quoddam concretum ens. Cum tamen sola formalitas subiecti communis prædicti sit formaliter potens sentire per potentiam pariter sibi adiunctam; non item aliæ formalitates. Quo tandem sit, ut in homine tot possint concipi concreta entis formaliter inter se præcisa, quot possunt concipi formalitates præcise pariter inter se, cum tamen vnicum solum concretum animalis sit conceptibile. Ut hinc perspicias transcendentiam non per inclusionem, ut vulgò putatur, sed per adiectionem formalitatis transcendētis ad eas, quas dicitur transcendere, fieri; optimèque cum hoc componi, quòd aliæ formalitates transcendentes, aliæ non transcendentes sint. Ut enim aliqua formalitas sit transcendens, solum requiritur, quòd ea in sensu formali prædicetur de omnibus, & singulis formalitatibus, quas transcendere dicitur. Adhuc autem nullatenus est necessaria inclusio prædicati in subiecto, quia, ut constat ex vniuersali doctrinâ tradita *supra* *disp. 2. q. 4. conclus. 4.* Hæc propositiones: *rationalitas potest existere: rationalitas est potens existere ve-*

riissima sunt in sensu formali; & tamen in vtraque potentia ad existendum, quæ formalitas transcendens est, per modum actus, seu formæ adiacentis ipsi rationalitati tanquam subiecto prædicatur. Ille enim est naturalissimus modus, & necessarius nobis pro hoc statu iudicandi, ut in eadem *q. 4. & sæpe alibi* docuimus. Adicere scilicet subiecto actum significatum per verbum, tanquam quid ei accrescens, & superadditum, siue id per verbum ipsum fiat siue, quod eidem æquiualeat, per participium, vel nomen adiectiuum interposito verbo *esse*. Iuxta quem iudicandi modum impossibile est, quòd transcendentia metaphysica prædicatorum per inclusionem fiat, ut constat, & amplius constabit ex dicendis tum in hac quæst. tum maxime *disput. 17. q. 20.* ubi de hoc puncto ex professo futurus est sermo. Idem autem, quòd de ente sumpto pro potente existere diximus, eodem modo locum habet in ente sumpto pro existente, quia existentia seu in abstracto, seu in concreto eodem omnino modo est transcendens formalitates rei existentis: atque potentia ad existendum formalitates rei potens existere. Eodemque subinde modo de vtraque in præsentī quæst. philosophandum est. Igitur his pro explicatione propositionis suppositis, quæ etiam eodem modo locum habent in cæteris huius generis transcendentibus prædicatis siue creatis, siue diuinis.

Probo propositionem primò ex modo commemorato, quam iudicandi habemus, iuxta quem non possumus non præcindere ex parte obiecti actum significatum per verbum à subiecto, cui talem actum siue per verbum ipsum, siue per participium verbi, aut per nomen adiectiuum tribuimus. Cum enim prædicata transcendentia aut semper, aut plerumque saltem sint actus significabiles per verbum, nequibunt non titulo isto ea à subiectis, quæ transcendunt, obiectiue præcindi, ut vniuersè arguebamus *supra* *quæst. præced. num. 320.* Sic cum dicimus, sapientia Dei existit à se, siue est ens à se, prædicatum essendi à se præcisum à sapientia Dei, & ei superadditum concipimus. Quod autem hæc præcisio sit mutua probatur primò; quia repugnat actum essendi à se representari distinctum obiectiue à sapientia, & quòd sapientia non representetur distincta obiectiue ab ipso actu, ut patet, ampliusque patebit ex dicendis *proposit. 2.* Secundò, quia sæpe contemplantes sapientiam Dei, an ea sit ens à se, vel secus, nullatenus meminimus: ergo præcindimus attentione nostrâ sapientiam à prædicato essendi à se. Tertio, quia si conceptus sapientia ab actu existendi à se non esset præcindibilis, hæc propositio *sapientia est existens à se* synonyma esset, & nugatoria; faceret enim hunc sensum. *Sapientia existens à se est existens à se.* Verum de hoc plura *infra* *proposit. 2.*

Inferes. Ergo sapientia formaliter non est ens à se; atque adeo prædicatum essendi à se non transcendit sapientiam. Distinguo consequens sapientia formaliter non est ens à se per formam essendi à se ipsam constituentem intrinsecè, concedo; ipsi superadditam, nego: quòd satis est ut talis forma dicatur transcendens, iuxta dicta. Instabis. Ergo eodem iure actus volendi, & alij quique reperti in Deo dici poterunt transcendentes; quia eodem modo, quo sapientia superadditur per iudicium actus essendi à se, poterit actus volendi, & quilibet alius superaddi. Nego consequentiam, & probationem. Quia sapientia ex conceptu suo non habet exerceri per actum volendi, sicut habet per actum essendi à se.

se, vt pluribus explicandum est *infra disputatione*
17. *quæst.* 20.

394 Secundo probatur propositio. Quia si intellectus
noster non præcinderet obiectiue, mutuoque actum
transcendentem à suo subiecto, neuiquam posset
illum de subiecto ipso negare, vt sæpe negat. Ee-
nim hæc duæ propositiones, e. g. *Petrus non existit.*
Petrus existens non existit, sublata præcisione obie-
ctiua eisdem omnino terminos obiectiuos habe-
rent: ergo sicut nemo sanæ mentis potest assentire
posteriori, vitpote euidentissimè falsæ, ita neque
posset priori. Fieretque vt de nullâ re verè non exi-
stente possemus existentiam negare. Tum vt omnis
propositio negans cuiusque rei existentiam aperte
esset falsa, semper enim hunc sensum faceret.
Res existens non existit. Quæ planè sunt absurda. Ad-
hæc propositiones istæ. *Petrus non existit.* *Ioannes*
existit, non essent de materiâ contingentî, vt citrà
omne dubium sunt, quia æquiualerent his: *Petrus*
existens non existit. *Ioannes existens existit*, quarum
prima de materiâ remotâ, seu impossibili; Secunda
de materiâ necessariâ est, etiam citrà omne dubium.
Nec putet quispiam huius argumentationis robur
infringi exemplo Beatorum, qui absque præcisione
vllâ obiectiua iudicant nihilominus vt quid contin-
gens de re existente, quod existit, & de re non exi-
stente, quod non existit. Quoniam Beati non iudi-
cant, sicut nos, multiplicando terminos, attribu-
dôque prædicatum subiecto apprehenso, aut illud
ab hoc remouendo, sed simplici intuitu penetrando
obiectum, sicut est in se. Proindeque illi ad iudican-
das propositiones obiectiuas prædictas non egent
præcisionibus obiectiuis, vt nos egemus, prout ar-
gumentum factum probat.

395 Tertiò probati potest propositio omnibus ferè
argumentis, quibus *quæst. præced.* probauimus præ-
cisiones obiectiuas in vniuersum. Hic namque im-
primis, quæ ab experientia petita sunt, eundem,
imo potentiorum locum habent saltem quantum
ad præcisionem, quâ prædicata transcendentia à
subiectis, quæ transcendent, præcindi possunt. Cum
enim transcendentia prædicata ob maiorem suam
vniuersalitatem non transcendentibus sint vt implu-
rimùm notiora, crebrius eueniet in omnibus casu-
bus, vnde argumenta huiusmodi sumpsimus, quod
aliquod prædicatū transcendens cognoscatur, igno-
tis aliis eiusdem entis, quodque subinde obiectiue
præcindatur ab illis, quam, quod id ipsum eueniat
in prædicato non transcendente. Quapropter dicta
argumenta à Lectore sunt recolenda, & huc appli-
canda, à nobis tamen minimè repetenda. Quantum
ad præcisionem verò mutuam subiectorum à præ-
dicatis transcendentibus, quam, priori admissâ, ne-
gant Auctores *num.* 390. citati; hæc accipito expe-
rimenta. Sæpe contingit cognosci aliquid à nobis,
& ignorari an illud sit distinctum ab alio, aut sit
idem cum illo, e. g. euidenter scimus habere nos po-
tentiam intelligendi, & volendi, an verò tales po-
tentie sint ab animâ, & inter se distinctæ, an verò
cum animâ, & inter se identificatæ, euidenter non
scimus; & tamen distinctio, & identitas ex prædi-
catis sunt transcendentibus, vt constat: Ergo præ-
cindimus ab eiusmodi prædicatis subiecta, quibus
illa conueniunt. Sæpe de aliquo quoad alia cognito
ignoramus, aut dubitamus an sit accidens, vel sub-
stantia, vt in exemplo de potentiis animæ cernere
licet; & tamen hæc prædicata transcendentia sunt:
ergo præcindimus ab eis subiectum. Multi cognos-
centes Deum, negant ipsum esse ubique: Ergo
præcindebant substantiam Dei ab eius immensita-

te, quæ ex prædicatis transcendentibus est. Sæpe
etiam passim de rebus cogitamus, & loquimur im-
memores prorsus prædicatorum transcendentium
earum: ergo eas ab illis præcindimus. Mitto alia ex-
perimenta, quæ ad rem poterit quisque excogitare.
Per hæc enim sufficienter conuincitur obiectiuam
præcisionem transcendentium mutuam posse esse,
quod amplius constabit ex dicendis *proposit. sequen-*
ti. Adde pleraque etiam alia argumenta aliunde,
quam ab experientia deducta *quæst. præced.* pro præ-
cisionibus obiectiuis in vniuersum tam transcen-
dentibus, quam non transcendentibus communia
esse, mutuamque vtrarumque præcisionem obiecti-
uam probare, vt ipsa consideranti patebit.

Sed obiici potest ex Recentioribus citatis. Præ- 396
dicata transcendentia vsque ad vltimas rerum diffe-
rentias transcendent: Ergo hæc nequaquam possunt
sine illis concipi, atque adeo neque ab illis præcindi.
Distinguo antecedens, transcendent vsque ad
vltimas differentias per inclusionem in illis, nego: per
adijectionem ad illas, concedo, & nego consequen-
tiam. Dicent, hoc non esse transcendere; Distin-
guo iterum: non est transcendere, vt ipsi concipiunt
transcendentiam, transeat; vt debet secundum veri-
tatem concipi, nego: ea enim, quam ipsi concipiunt,
metaphysica transcendentia impossibilis prorsus est,
vt amplius patebit ex dicendis *dictâ quæst. sæpe cita-*
tâ, disputatione 17.

Deinde obiici potest. Semel admissâ præcisione 397
obiectiua mutuâ in prædicatis transcendentibus, ne-
cessariò admittendus est progressus infinitus forma-
litarum: at hic est impossibilis: ergo & illa. Pro-
batur maior in existentia creaturæ, vbi hoc argu-
mentum maiorem vim videtur habere, opponitur
que ab Arriag. *disput.* 2. *Metaph. sect.* 4. Quo-
niam si essentia per existentiam à se obiectiue præ-
cisam concipitur à nobis existens, nec aliter potest;
ipsa existentia titulo indifferentiæ, quam habet vt
concipiatur existens, aut purè possibilis, nequibit à
nobis concipi existens, nisi per aliam existentiam
à se præcisam obiectiue, de quâ idem dicendum
sequitur, & sic in infinitum. Hoc argumentum pa-
riter fieri potest contra Arriagam ipsum, & contra
omnes, qui consentiunt, neque negare possunt, ali-
quam distinctionem rationis inter essentiam, & exi-
stentiam, siue ea sit obiectiua, siue formalis, quod
non interest ad rem. Si enim essentia nequit concipi
existens nisi per existentiam à se per rationem
distinctam, ipsa existentia eodem titulo nequibit
concipi existens nisi per aliam existentiam à se per
rationem distinctam, & sic in infinitum. Contra me
tamen nihil præstat argumentum propositum, qui
in formalitatibus vltro admitto progressum synca-
tegorimaticè infinitum, non categorimaticè. Pu-
to enim illud connaturalissimum esse modo, quem
iudicandi habemus, & concipiendi, nec vllum se-
cum ferre incommodum. Si enim huiusmodi pro-
gressus passim in physicis admittimus, quidni in in-
tentionalibus admitemus? Nemo namque mirari
debet, quod possit intellectus noster post vnâ for-
malitatem conceptam concipere aliam, & post hanc
aliam, & sic deinceps sine fine quando ipse in-
tellectus, sicut & aliæ causæ huiusmodi post vnum
effectum à se causatum potest causare aliam, &
sic deinceps sine fine. Vide ad rem plura *infra*
disputatione 17.

Propositio 2.

Præcisio obiectiua non mutua prædicatorum trans- 398
cendentium

cendentium metaphysicā transcendentia omnino impossibilis est.

Probatum primò; quia si formalitas entis siue potentis existere, seu potius potentia ipsa ad existendum abstracte sumpta potest obiectiue præcindi à rationalitate Petri e. g. cui re ipsa conuenit, poterit quidem concipi obiectiue distincta ab illa, ita ut ex parte obiecti duo quædam diuersa sint respectu cognoscentis dicta potentia, & rationalitas. Est clarum: quia hoc ipso, quod potentia existendi præcinditur à rationalitate (siue eam præcisione negatiua, siue positua præcindi dicas, iuxta diuisionem traditam *num. 373.*) non potest non esse formalitas ex parte obiecti a rationalitate diuersa (alioquin idem esset cognitionem tangere potentiam existendi, & tangere rationalitatem, quo cessaret præcisio) ergo si perseverante cognitione de potentia existendi, accedat alia de rationalitate, nequibunt non illa apparere inter se diuersa, & consequenter inter se distincta obiectiue, quia idem à se ipso diuersum apparere non potest; hoc autem ipsum est apparere ipsas mutuo inter se distinctas, siue præcisas, ut constat. Repugnat ergo potentiam existendi esse obiectiue præcindibilem à rationalitate, quin hæc vicissim ab illa obiectiue præcindibilis sit.

399 Dices, in casu posito non posse non potentiam existendi bis cognosci, semel per cognitionem sui præcisam, & iterum per cognitionem rationalitatis, in qua imbibitur; atque ita, etsi rationalitas à tali potentia ut cognita per cognitionem præcisam appareat ex parte obiecti distincta, absolute tamen non apparet ab illa præcisa, quia aliunde imbibit illam in se. Bene. Sed contra primò: ergo potentia existendi à rationalitate non præcinditur obiectiua præcisione, quæ verè, & propriè talis sit, sed tantum duplicata concipitur in rationalitate scilicet, & extra. Contra secundò. Ideo per te rationalitas non est absolute dicenda præcindi à potentia existendi, etsi representetur ab illa, ut extra se apparet, distincta, quia aliunde ipsam retinet imbitam in se: Ergo eodem iure, ideo potentia existendi non est absolute dicenda præcindi à rationalitate, etsi extra illam concipiatur, quia aliunde remanet in ipsa imbita. Contra tertio. Ergo duæ potentie existendi conueniunt rationalitati formaliter distinctæ inter se, quarum altera adæquatè est à rationalitate præcindibilis, altera nullo modo. Quod utrumque contra Aduersarios est. Vnde rursus contra eosdem efficitur potentiam existendi à rationalitate præcisam non esse transcendentem, quæ autem rationalitatem transcendit, ab illa impræcindibilem esse, quandoquidem non potest non semper intra illam manere. Quo iure Caiet. Vasquez & alij omnimodam transcendentiam abnegant abstractionem, seu præcisionem. Contra quarto. Vel potentia existendi imbitur in rationalitate per inclusionem tanquam pars in toto, vel per identitatem. Si ut pars in toto. Ergo ab alterâ comparte erit præcindibilis mutuo, cessabitque transcendentia per inclusionem in vltimis differentiis. Si per identitatem, eadem omnino formalitas obiectiua erunt rationalitas, & potentia existendi, quo omnimodis cessat præcisio obiectiua vnus ab alterâ, quia idem à se ipso adæquatè non est præcindibile. De quo plura *infra dist. 9. 20. disp. 17.*

400 Secundò probatur propositio. Id totum, per quod formaliter rationalitas est potens existere, separatur per præcisionem ab illa: Ergo factâ præcisione nihil potentie ad existendum remanet in rationalitate. Consequentia est bona; quia vndeunque extrahitur

integre aliquid, nihil eius remaneat ibi, necesse est. Antecedens supponitur ab Aduersariis, & potest probari; quia id totum, iuxta ipsos præcinditur à rationalitate, in quo rationalitas conuenit cum aliis entibus, conuenit autem in toto, per quod formaliter est potens existere, ut constat. Ergo rationalitas non potest non esse æquè præcindibilis à potentia existendi, atque hæc ab illa præcindibilis est. Patet hæc consequentia, quia cognitio tangens rationalitatem, aut, id quod restat post præcisam potentiam existendi ab illa, nihil in ipso tanget potentia existendi, quod est plenè eam præcindere à potentia existendi.

Dices, licet vnde aliquid integre abstrahitur physicè, ibi nihil remaneat eius; at in abstractione intentionali longè aliter euenire: quia nihil vetat tangi per cognitionem totam potentiam existendi, quam habet rationalitas, siue rationalitate ipsa, & tamen non posse per cognitionem tangi rationalitatem siue potentia ipsa existendi. Sed contra. Aut per cognitionem tangentem totam potentiam existendi cognoscitur integre rationalitas; aut aliquid tantum eius cognoscitur, & aliquid ignoratur. Si primum; nulla sit præcisio, & destruitur casus, in quo procedimus. Si secundum: Ergo id, quod de rationalitate ignoratur, non claudit in se potentiam existendi, & redit argumentum factum. Probo consequentiam, quia repugnat tangi per cognitionem totam potentiam existendi, & aliquid ignorari potentia existendi; ignoraretur autem si in eo, quod ignoratur, potentia existendi includeretur, ut constat.

Si dicas per cognitionem præcisam tangi totam potentiam existendi, & nihilominus totam manere inclusam in residuo rationalitatis ignoto per talem cognitionem. Contra tamen manifestè: quia dum per cognitionem præcisam tangitur tota potentia existendi, aliud est manere nihilominus totam eam potentiam inclusam in rationalitate prout cognita per aliam cognitionem simul tunc existentem, aliud manere inclusam in residuo, quod ignoratur, nullâ aliâ existente cognitione, ut ponimus in casu præente. Primum possibile est, ut *nuper* supposuimus, quia nihil est aliud, quam cognoscere bis totam potentiam existendi semel extra rationalitatem per vnâ cognitionem, & iterum intra per aliam. Ut si rationalitas ipsa semel extra hominem, & iterum intra conciperetur. Secundum verò omnino repugnat, quia si id, quod adæquatè ignoratur, seu non cognoscitur per cognitionem præcisam, includeret in se potentiam existendi per ipsam cognitam, talis potentia simul cognoscitur, & non cognoscitur, quæ sunt contradictoria. Vide id in cognitione præcisâ animalis, quâ posita repugnat ut ignoretur integer homo includens animal quoad totum, quod includit, quia ignoraretur simul, & non ignoraretur animal; quæ est contradictio: etenim solum subinde dicitur, cognitio solo animali, ignorari homo, quia ignoratur rationale, siue quo homo cognosci nequit. Si igitur cognita per cognitionem præcisam tota potentia existendi, quam habet rationalitas, aliquid rationalitatis manet omnino, & adæquatè ignotum, conficitur id in se talem potentiam non includere, sed adæquatè etiam esse condistinctum ab illa & consequenter mutuo ab eadem præcindibile, si ut sic per cognitionem alteram cognoscatur.

Obiiciunt Recentiores *suprà* citati. Animal potest præcindi non mutuo ab homine; quia potest cognosci sine homine, homo verò sine animali, non item. Ergo nihil mirum, si prædicata transcendentia

cendentia sint præcindibilia non mutuo à subiectis, quæ dicuntur transcendere. Nego antecedens, si de propria præcisione sit sermo, quia animal proprie nequit præcindi ab homine, nisi præcindatur à se incluso in homine, à se autem proprie præcindi non potest; estò bis possit concipi, & obiectiue multiplicari, ut constat ex dictis. Animal igitur solum à rationali præcinditur proprie, eoque solum titulo, cognito animali, potest homo ignorari, quia potest rationale ignorari, cum tamen homo includens utrumque sine utroque cognosci nequeat. Adde repugnare, quod animal sit cognoscibile sine homine, non verò è contrà, quin sit in homine aliquid, à quo animal mutuo sit præcindibile, ut ex dictis compertum est. Vnde per hoc, quod prædicata transcendencia cognoscibilia sine subiectis asserantur, & non vice versà, non efficitur esse ea præcindibilia non mutuo ab omni formalitate contenta in talibus subiectis, imò à nullà, à quâ proprie possunt præcindi, sunt non mutuo præcindibilia, ut ex dictis etiam est notum. Ex quo patet, quàm debile sit argumentum sequens, in quo maxime Aduersarij nituntur.

⁴⁰⁴ Obiiciunt enim sic. Non repugnat, quod vnum possit sine alio, & tamen hoc non possit vicissim cognosci sine illo, ut in relatione, & termino licet videre, terminus enim sine relatione bene concipi potest; relatio verò sine termino minimè. Ergo non repugnat, quod prædicatum transcendens possit concipi sine differentiis, & tamen differentiæ non possint concipi sine illo. Sed hoc ipsum est prædicatum transcendens præcindi à differentiis non mutuo: ergo. Minorem hanc, in quâ est totum argumenti momentum, tanquam per se notam sine probatione relinquunt; cum tamen ea falsissima sit. Quod ut euidenter inspicias, nota solerter, independentiam non mutuum quoad cognitionem ex triplici omnino independentiâ non mutua obiectorum enasci posse, nempe ex independentiâ non mutua quoad relationem, quoad inclusionem, & quoad identitatem. Ex quibus in postrema duntaxat, si ea esset possibilis, posset fundari præcisio obiectiua non mutua, in reliquis verò minimè potest; vnde absolute est impossibilis, quia identitas non mutua absolute etiam est impossibilis. Itaque licet relatio nequeat cognosci sine termino, hoc tamen ipso, quod terminus potest sine relatione cognosci necesse est, quod relatio in mente eam concipientis distincta ex parte obiecti à termino representari possit, ita ut relatio, & terminus non vnum quid, sed duo appareant, quod est relationem, & terminum mutuo ex parte obiecti præcindi, siue distinguui. Sicut enim, quod relatio quando est connexionis, nequeat existerè realiter sine termino, non tollit esse eam realiter distinctam à termino; ita, quod nequeat esse obiectiue in mente sine termino non tollit esse eam obiectiue in mente distinctam à termino; atque adeo ab illo præcisam. Similiter, etsi includens nequeat cognosci sine incluso, hoc tamen ipso, quod inclusum potest cognosci sine residuo, & eo titulo sine ipso includente, necesse est, quod residuum mutuo præcisum obiectiue ab ipso incluso representari possit, ut ex superius dictis satis est notum. Relinquitur ergo, quod A e. g. dumtaxat posset esse non mutuo præcindibile à B, casu quod, cognito simul utroque, A distinctum, & aliud quid à B appareret ex parte obiecti, quin B vicissim distinctum, & aliud quid ab A appareret. Quia tamen hoc euidenter est impossibile non minus, quàm, quod A realiter distinguatur à B, & B reali-

ter non distinguatur ab A, conficitur præcisionem obiectiuam non mutuum absolute impossibilem esse. Atque adeo prædicata metaphysicè transcendencia nullatenus posse à differentiis, quas dicuntur transcendere, non mutuo præcindi, ut opinabantur Aduersarij. Vide q. 20. *illam sæpe citatam*, ubi & ad rem plura; & alia, quæ contra nos opponi possunt, diluta reperies.

QVÆSTIO XI.

Utrum per intellectum Dei, aut aliorum videndum intuitiue formalitates identificate realiter in Deo ipso, aut etiam in creaturis obiectiue præcindi possint?

QVæstio hæc communiter, licet sub aliis terminis, tractari solet à Theologis ad q. 12. 1. p. S. Th. ubi agitur de Visione Dei; dum disputant, utrum beatus possit videre essentiam Dei sine attributis, aut relationibus, vel è conuerso? Ceterum placuit illam duabus præcedentibus adicere, ut doctrina de præcisionibus obiectiuis in illis tradita magis, ac magis elucescat.

Igitur circa quæstionem hanc Scot. in 1. disp. 1. q. 406 2. & ibidem omnes Scotistæ docent essentiam diuinam bene posse de potentia Dei absolutâ sine diuinis relationibus intuitiue videri, & quamuis Scot. non expresserit, idem censent Scotistæ communiter de relationibus respectu essentia, & de attributis tum inter se, tum cum essentia comparatis; quia pro his omnibus est fundamentum idem, nempe distinctio formalis ex naturâ rei, quâ gaudent iuxta ipsorum sententiam. Sic Bafol. *ad locum citatum* q. 1. Mayron. q. 6. Bargius q. 6. Rubion q. 6. & alij. Ex reliquis verò, qui distinctionem Scoticam negant, in eadem nihilominus sententia sunt Salas 1. 2. tit. 2. disp. 4. sec. 2 n. 10. & sec. 3. n. 26. Gran. 1. p. contr. 1. tit. 5. de visione d. 5. 6. & 7. Alarc. tit. 1. de visione d. 4. c. 2. apud & eos Palud. D. Antonin. Quandus, & alij. Cõsentit Egid. de Præsent. l. 5. de Beat. art. 4. §. 3. docens essentiam sine attributis intuitiue posse videri; attributa verò sine essentia non item. Consentit etiam Arriaga tom. 1. in 1. p. disp. 9. quatenus ait non solum Beatos, sed etiam Deum, dum vident Trinitatis mysterium de facto præcindere obiectiue tum affirmatione, tum etiam apprehensione inter essentiam, & relationes, necnon inter intellectum, & voluntatem ob distinctionem virtuales in ordine ad prædicata contradictoria inter tales formalitates repertam, Ita habet num. 24, 29. & 40. Quod ipsum tradiderat antea in Logica disp. 5. à num. 58. vnde consequenter affirmat dicto num. 40. posse etiam intellectum creatum de potentia absolutâ videre intuitiue essentiam sine relationibus, intellectum sine voluntate, & è contrà. Inter reliqua verò attributa, ubi similem virtuales distinctionem non admittit, præcisionem obiectiuam impossibilem omnino esse asseuerat dicta disp. 9. n. 8.

Addunt ipse Arriaga, & alij Moderni non præcindentes obiectiue citandi q. seq. ex parte actus, siue ex parte modi cognoscendi, ut ipsi loquuntur, bene posse per cognitionem intuitiuam præcindi quamlibet formalitatem ab aliâ. Esse enim possibilem visionem Dei e. g. intuitiuam adeo consulam, ut solum sciatur per illam, Deum, esse ens: tum aliam nonnihil clariorem, quâ sciatur Deum esse substantiam: tum aliam, quâ cognoscatur Deus ut

VDUS,